

SELETUSKIRI

põllumajandusministri määruse “Põllumajandusministri 21. juuli 2004. a määruse nr 79 “Newcastle'i haiguse tõrje eeskiri” muutmise” eelnõu juurde

Sissejuhatus

Põllumajandusministri määrus kehtestatakse “Loomatauditõrje seaduse” § 43 lõike 2 alusel. Eelnõu ja seletuskirja valmistas ette Põllumajandusministeeriumi toidu- ja veterinaarosakonna loomatervise büroo peaspetsialist Eva Peegel (tel 625 5546; eva.peegel@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (625 6151; arvo-mart.elvisto@agri.ee) ja keeleliselt toimetas eelnõu õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (tel 625 6523; leeni.silk@agri.ee).

Eelnõu sisu

Eelnõu ettevalmistamine on seotud vajadusega muuta põllumajandusministri 5. augusti 2003. a määrust nr 79 “Newcastle'i haiguse tõrje eeskiri” (edaspidi *muudetav määrus*) viies see kooskõlla Euroopa Liidu õigusaktides ja “Loomatauditõrje seaduses” (edaspidi *LTTS*) tehtud muudatustega. Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 8 lõiget 1 punkti 6, kus antud lõikes märgitakse ära, et Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juht võtab kõrgendatud veterinaarjäreelvalve alla loomakasvatushoone või rajatise kui on saanud teate põllumajanduslindude Newcastle'i haiguse kahtlusest ning rakendab seal teatud kitsendusi. Punktis 6 on sätestatud surnud ja tapetud looma korjuse ja rümpade kahjutustamine ja kõrvaldamine. Surnud loomade kahjutustamine ja kõrvaldamine toimub vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete terviseeeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (edaspidi *määrus nr 1069/2009*). Määruse nr 1069/2009 artikkel 19 lõige 1 punkt e kohaselt on erandina lubatud ka surnud loomade korjuseid ja tapetud loomade rümpi haiguspuhangu korral kohapeal põletada või matta sellistel tingimustel, millega hoitakse ära haiguse levik, kui vedu lähimasse loomsete kõrvalsaaduste käitlemise ettevõttesse suurendab haigusega kaasnevaid riske inimese ja looma tervisele. Loomataudi esinemise korral kõrvalistes paikades ja kohtades, kus surnud loomade vedu on raskendatud, võimaldab määruse nr 1069/2009 kohase erandi kasutamine taudi likvideerijatel tegutseda kiiremalt kui korjuse ja rümpade tavalise kahjutustamise puhul, mis läbi vähendatakse taudiga kaasnevaid ohte kiiremini ja ilma ebamõistlike pingutusteta.

Eelnõu punktiga 2 muudetakse muudetava määruse § 8 lõiget 3, asendades viite LTTS-s kehtetuks tunnistatud §-le 45 viitega LTTS §-dele 45¹–45³. Ajakohastatud lõike tekstis viidatakse 1. jaanuarist 2010 jõustunud LTTS-i asjakohastele paragrahvidele, mis reguleerivad kitsenduste ja abinõude kohaldamist loomataudi kahtluse ja puhkemise korral.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse § 16 lõike 1 punkti 4 ning tehakse viide määrusele nr 1069/2009. Määrus nr 1069/2009 liigitab loomsed kõrvalsaadused kolme kategooriasse vastavalt kaasnevale riskitasemele, arvestades mida võivad haigustekitajatega saastunud loomsed kõrvalsaadused põhjustada keskkonnale ning inimese ja looma tervisele. Erandina on lubatud loomseid kõrvalsaadusi ja nendest saadud tooteid kohapeal põletada või matta sellistel tingimustel, millega hoitakse ära haiguse levik, kui vedu lähimasse loomsete kõrvalsaaduste käitlemise ettevõttesse suurendaks haigusega kaasnevaid riske inimese ja looma tervisele.

Eelnõu punktiga 4, muudetakse muudetava määruse § 16 lõike 1 punkte 6 ja 7 ning sätestatakse sarnased nõuded eelnõu punktiga 3 sööda, loomsete saaduste ja põllumajanduslindude väljaheidete, allapanu ja muu materjali kahjutustamise ja kõrvaldamise kohta nakkushaiguse

kahtluse ja puhkemise kohta.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse muudetava määruse § 26 teksti, mille lõike 1 kohaselt võib Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juht, hinnates kohapeal kõiki loomade tervisega seonduvaid riske, anda loa Newcastle'i haiguse esinemise korral kitsendustega tsoonist viia linde otse tapamajja tapmiseks. Need on sellised linnud, kellel puuduvad otseselt haiguse kliinilised tunnused. Linnud saadetakse tapamajja teistest lindudest ja loomadest eraldi tapmiseks ja tapetakse, kas tööpäeva lõpus või eraldi päeval. Sellistelt lindudelt saadud liha ei tohi suunata vabasse ringlusse vaid suunatakse kuumtöötlemisele. Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juht võib lubada, et selline liha, mis pärineb kitsendustega tsoonist saadud lindudelt, ning kui on täidetud LTTS §-des 45¹–45³ nõuded, märgistatakse põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 “Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” lisa 2 kohaselt.

Sama paragrahvi lõige 2 sätestab, et lõikes 1 nimetatud linnuliha tohib käitlemisettevõttesse vedada seal käidelda ja käitlemisettevõttest välja vedada ainult järelevalve ametniku kontrolli all ning kui selle vedamineja käitlemine toimub eraldi muust lihast.

Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt võib järelevalveametnik lubada lõikes 1 nimetatud linnuliha töödelda lihatoodeks vastavalt põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 “Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise veterinaarnõuded” lisa 3 nimetatud töötlemismeetodil. Selline linnuliha peab kuumtöötlemisel olema hermeetiliselt suletud konteineris ja töötlemise käigus tuleb saavutada Fc väärtus 3,00. Fc väärtus on välja arvatud surmav toime bakterieostele. Fc 3,00 tähendab kuumtöötlemise režiimi, mis tagab, et toote kõige külmemat punkti on piisavalt kuumutatud, et saavutada haiguse tekitajatele samasugune surmav toime nagu 121° C (250° F) juures kolmeminutilise kiire kuumutamise ja jahutamise vältel.

Eelnõu punktiga 6 muudetakse muudetava määruse paragrahvi 29 lõiget 4, mille tekstis asendatakse viide LTTS §-le 45, viitega LTTS §-dele 45¹–45³. Ajakohastatud lõike tekstis viidatakse 1. jaanuarist 2010 jõustunud LTS-i asjakohastele paragrahvidele, mis reguleerivad kitsenduste ja abinõude kohaldamist loomataudi kahtluse ja puhkemise korral.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu väljatöötamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete terviseeeskirjad ning tunnustatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33) ja nõukogu otsuse 90/424/EMÜ, kulutuste kohta veterinaaria valdkonnas (EÜT L 224, 18.8.1990 lk 19–28) nõudeid.

Määruse mõjud

Määruse rakendamine tagab parema valmisoleku tõkestada Newcastle'i haiguse ja selle haigusetkitajate levikut Eestis.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse rakendamine ei too kaasa lisakulutusi riigieelarvest.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile.